

Wstęp

Poniższy suplement „Medycyny Nowożytnej” stanowi pokłosie zorganizowanej w grudniu 2022 r. w siedzibie Naczelnej Izby Lekarskiej w Warszawie pierwszej z cyklu: *Medycyna polska i krajów demokracji ludowej po II wojnie światowej* konferencji naukowej organizowanej przez Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN oraz Wydział Medyczny Uczelni Łazarskiego. Celem zeszłorocznej konferencji poświęconej *Medycynie w społeczeństwie w latach 1944–1989* była próba odpowiedzi na pytanie o to, jak wyglądała sytuacja w naukach medycznych/medycynie w zderzeniu się z nową rzeczywistością w krajach bloku wschodniego, jakie były problemy i troski świata medycznego, jak podchodzono do zmian i zarządzeń nowych władz państwowych, czy próbowano się z tym oswoić, czy w jakiś sposób stawiano opór. To jedne z nielicznych pytań zadawanych źródłom historycznym. Odpowiedź na nie wymagała spojrzenia interdyscyplinarnego.

Uczestnikami konferencji byli pracownicy naukowci: historycy, historycy medycyny, archiwiści, bibliotekarze, ale też lekarze, pielęgniarki z różnych ośrodków naukowych z kraju i zagranicy. Poruszano tematy związane ze stanem zdrowotnym społeczeństwa polskiego. Omawiano zagadnienia zwalczania i profilaktyki chorób wenerycznych, gruźlicy, jaglicy, a także alkoholizmu – jako choroby społecznej zarówno pierwszych lat powojennych, jak i lat 80. XX w. Osobnego omówienia wymagała sprawa zdiagnozowanej w społeczeństwie polskim choroby głodowej będącej następstwem doświadczeń obozowych. Inna tematyka dotyczyła zagadnień popularyzacji wiedzy medycznej w okresie powojennym w wydawnictwach książkowych, poradnikach, a także z wykorzystaniem plakatów. Poruszano kwestię rozwoju higieny szkolnej, opieki nad matką i dzieckiem, jej instytucjonalizacji. Zwracano też uwagę na stan higieniczny polskiej wsi w okresie socjalizmu i rozwój opieki lekarskiej w ówczesnych PGR-ach. Ciekawostką była informacja na temat nietypowego rozwiązania opieki nad osobami w podeszłym wieku, jakie zastosowano w latach 70. XX w. w Gdyni w spółdzielni mieszkaniowej „Za Falochronem”. Godny uwagi i prze-

myśleń był też referat prezentujący zagadnienie edukacji higienicznej w odniesieniu do chorób wenerycznych na terenie ówczesnej Litwy sowieckiej w latach 1945–1989 będących zapowiedzią nowych pogłębianych zadań.

Organizatorzy konferencji zdają sobie sprawę, że zaprezentowana na konferencji tematyka nie wyczerpała do końca wszystkich nurtujących nas tematów odnoszących się do dziejów medycyny w okresie powojennym. Zapowiedzią pewnego uzupełnienia niech będzie kolejna, planowana na wrzesień 2023 r., konferencja – tym razem poświęcona *Medycynie w nauce i polityce w latach 1945–1989*.

Zapraszamy do uczestnictwa i lektury.

W imieniu organizatorów konferencji:

Magdalena Paciorek, Anna Marek, Maria Ciesielska